

Judici a Girona amb jurat popular

Vostè jutja

El primer jurat popular que participa en un judici a Catalunya coincideix amb el veredict del jutge: 29 anys de presó a Josep Ribot, una condemna que ha quedat en segon plà, darrere del protagonisme adquirit pel jurat compost per gent del carrer.

L'audiència de Girona ha aconlilit aquest mes de març l'experiència inèdita a Catalunya d'un judici que comptava amb la particularitat de disposar d'un jurat popular. Deu persones, no introduïdes en el món de la legislació judicial, han emès un veredict en un cas d'assassinat, que, si bé no ha estat de caire vinculant, ha servit de prova i per analitzar, sobre el terreny, quins avantatges i quins inconvenients pot representar implantar un sistema d'aquestes característiques. Són moltes les qüestions que queden sobre la taula i molts els dubtes que es plantegen per acabar de definir i perfilar una llei que tot just és un embrió. Malgrat tot, magistrats i integrants del jurat coincideixen, amb matisacions, a considerar que la fórmula utilitzada és un mètode vàlid extrapolable i directe per acostar la justícia al poble. Si més no, l'expectació generada entre els mitjans de comunicació i en els mateixos ciutadans, els dona la raó.

Han estat tres dies viscuts amb enorme

intensitat per tots els que tenien alguna cosa a veure amb la resolució judicial i també per aquells que sentien la curiositat de conèixer un entorn, tradicionalment reservat a la ficció televisiva. La sala de judicis presentava un aspecte insòlit. Xafarders, badocs, polítics, gent de l'ambient judicial, periodistes, lletrats i sobretot molts futurs advocats no van deixar perdre l'ocasió de convertir-se en uns espectadors privilegiats. Els estudiants de dret prenién apunts o simplement escoltaven, els càmeres de la tele no paraven de connectar els seus focus amb l'atenció centrada en la palestra, els entesos del gremi lluïen els seus coneixements a l'entrada i no s'estaven de fer qualsevol consideració o especulació sobre el futur dels jurats, i la gent senzilla mirava humilment; sovint se sentien passos d'entrades i sortides; fer el cigarrut a fora o anar a estirar les cames era el petit esbarjo de molts assistents. Únicament el guàrdia civil que vetllava la porta no participava d'aquell espectacle.

El clima habitualment encartonat i confús dels judicis no tenia aquest cop la se-

va fredor usual. La morbositat del cas que es jutjava potser va fer despertar un interès inimaginable. Josep Ribot seia al banc dels acusats com el presumpte assassí d'Esperança Comas. La seva excompanya, a qui va escuarterar per desfer-se del seu cos. La família de la víctima malfiant-se del jove, va contractar un detectiu particular quan encara no es tenia la sospita que la noia era morta, sinó únicament desapareguda. Les investigacions van tenir el seu resultat i Ribot va confessar-ho tot després d'haver pres unes copes amb el detectiu.

La reproducció dels fets, ja de per si prou desagradable, va viure's, en canvi, en un marc ple de tensió que ha mobilitzat bona part del sector judicial. L'Associació de Juristes Demòcrates de Catalunya va veure oportú el cas per constituir un jurat popular i fer realitat, com a prova, el que anaven reivindicant des de fa anys. El fet que no hagués aparegut el cadàver i la falta de proves, feien pensar que la situació era idònia per experimentar-ho. El mateix inculpat havia declarat, des de la seva situació de presó

preventiva, que seria positiu intentar-ho: "L'opinió pública que em va condemnar podrà arribar a convèncer-se de la meua innocència", va dir.

La vista es va centrar bàsicament en la discussió de si Ribot havia comès un fet delictiu, però les preocupacions del fiscal i de l'advocat de la defensa van passar més aviat per utilitzar un llenguatge planer, lluny dels tecnicismes inaccessibles. Un tècnic informàtic, dos periodistes, un educador de carrer, un jubilat, una administrativa i un estudiant de Dret, entre altres, van ser els escollits

fiquen l'experiència d'instructiva i interessant. L'ambient tens i el protagonisme que els donaven els mitjans de comunicació és un dels records que potser els quedarà més vius als deu components del jurat. Alguns, com Fàtima Fuentes, una funcionaria de l'estudi general de Girona, se sentien una mica carregats per tota aquella expectació: "En principi em feia ràbia tanta premsa i que no pogués fer un pas sense tenir un micro davant la boca, però de mica en mica em vaig adonar que els periodistes també han de fer la seva feina".

del jurat que, de fet, ja és un precepte constitucional. Ara bé, cal veure quin tipus de jurat és el més idoni i acotar bé els criteris de selecció. El jurat ha de fer una funció consultiva i no decisòria. Un jurat pur i plural el veig perillós perquè si és representatiu de tot el ventall social pot accedir-hi gent incapacitada". Joan Mellado no veu que hi hagi el perill que els jurats puguin deixar-se emportar per simples sentimentalismes i que les resolucions siguin menys objectives.

Les motivacions dels jurats per decidir-se a fer una experiència així són diver-

per formar el jurat experimental. Els juristes van anar veient com es desenvolupava una figura que està emparada per un mandat constitucional, tot i que també és qüestionada per molts professionals del dret, en considerar-la massa romàntica i no gens adequada per posarla en pràctica.

El debat públic i el tractament d'alguns mitjans de comunicació es va anar fixant més en la innovació dels jurats que no en un aprofundiment del cas que es jutjava. La mateixa policia va recórrer a una vident per descobrir el lloc on hi havia enterrat el cos. Va rastrejar els boscos de Celrà i Flassà i només hi va trobar un gos mort. També va analitzar unes restes de sang trobades al pis de Ribot, però les anàlisis van detectar que no eren d'Esperança. Semblava per tant, que no hi havia proves concludents i que calia escoltar la veu del poble, com si fos l'últim recurs per resoldre un cas del qual tothom parlava.

Les sessions van resultar llargues i concentrades, però els jurats no creuen que se'ls van fer pesades, sinó que quali-

Des de dalt, la sensació era d'un sentit de la responsabilitat i del deure que va ser compartit per tots els membres del jurat. "El més positiu de l'experiència va ser poder col·laborar amb la justícia, sentir-me solidari", diu Josep Maria Verdguer. Encara que el veredict no fos vinculant, els jurats eren conscients que el seu parer pesaria en l'opinió pública. Així ho creu, per exemple, Lluís Bofill, un altre jurat que reconeix haver tingut un "cert poder" a l'hora de formular el veredict.

Hí ha, però, alguns dubtes a l'hora de pronunciar-se sobre si els jurats populars poden ser un sistema útil per fer justícia i de si hi ha el perill que els judicis es converteixin en una funció teatral, on pesi més el poder de convicció dels juristes que la pròpia legislació. En general, es mostren d'acord amb la implantació dels jurats populars però hi fan algunes consideracions. Araceli Ruiz creu, per exemple, que cal seleccionar molt bé les persones aptes per fer de jurats: "M'ho he rumiat molt i he arribat a la conclusió que val la pena instaurar la figura

ses. Tots tenen, però un cert interès per les qüestions judicials que han adquirit a través de la feina. Neguen que les pel·lícules americanes, alguns serials o alguns programes de televisió hagin influït en la seva decisió, tot i que, en les seves declaracions, sovint, els citen.

A l'estat espanyol la llei dels jurats està encara, tretze anys de l'aprovació de la constitució, pendent de desenvolupament. La fórmula que, segons els analistes, té més possibilitats d'imposar-se en el sistema judicial espanyol, és la del jurat mixt. El mateix ex-ministre Enrique Mújica, es pronunciava recentment a favor d'aquest sistema. Mentrestant, l'experiència a Girona en el "cas Ribot" ha servit per fer les primeres anàlisis fonamentats en un judici real. El president de la secció segona de l'Audiència, Joan Cremades, definia l'experiència "positiva però molt esgotadora". Potser les trenta hores de judici i el fervor popular viscut no es quedin només en una anècdota del que ha de ser la figura del jurat popular.

Jordi Serrat